

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Conuersationis bonæ exemplu[m], Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

Malū exem-
plum in hac
re quantum
noceat.

106 107

Lib. 5. c. 23
de spiritu
Gastrim.

Præter alia damna plurimum in religiosis familijs nocent exempla, serpuntque contagij modo. Nihil enim est tam procliue, quam ut quod in alijs videmus, & ipsi velimus. Nec causa idem volendi deerit, cum adeo sit cauillatrix commoditas. Multi præterea grauius offenduntur, ac stomachantur, dum vident quosdam eorum de numero esse, qui graua alligant onera, nec digito suo volunta ea mouere. Itaque fidelis præco virtutum, sicut verbo alijs præit, ita exemplo præluceat domi, forisque & sibi accomodet illud Cassiani, Quodcunque extra consuetudinem præsumitur, vltimumque communem, vana gloria atque ostentationis morbo pollutum, antiquissima Patrum traditio notat. Sed iam de recti cura exempli nouo instituto capite differendum est.

Conuersationis bona exemplum. Cap. XV.

Quam sit necessaria Oratori Christiano vera, & solida virtus, à nobis dictum est hæcenus: verum quia sanctitas, non illi quæcunque satis est, sed quæ etiam foras emanet: Placuit, hic de recto exemplo separatim differere, quod, tum domesticis cum quibus versatur, tum cæteris præbere omnibus debet. Nam quamquam huius rei sæpe ante incidit mentio, tamen grauitas ipsius postulat, ut ea quoque propriè, planiusque tractetur. Rectè enim Chris. Iudicat, Omni tuba, documenta operum clariora esse vitamque mundam ipsa luce clariorem: & multo fidelior, inquit, & certior doctrina operum quam sermonum. Nam qui talis est, etiam silens, & cum non videtur docere potest, & alios quidem, qui illum vident, alios vero, qui de illo audiunt: & multa fruetur Dei gratia, non solum propter se, sed & propter alios, qui illum vident, & incitantur, ut glorificent Dominum. Talis per mille linguas, & multo plures gratias, & laudes referet Deo. Neque enim noti soli, testes sunt vitæ illius, & ipsum mirantur, ac ipsum Dominus, sed & qui non cognoscunt, & ab alijs discunt, & qui valde procul habitant, & non amici soli, sed & inimici reuerbuntur virtutis eminentiam.

Opinio virtutis quæ oratori necessaria.

Cum igitur duæ præcipuè res auctoritatem suam necessariam colligant, scientiæ, ac virtutis opinio, ut confidant in quos adhortatur, nec falli eum, nec velle ipsos decipere, manifestum est, probitatis opinionem apud quosuis, sed maxime apud Christianos auditores, longe necessariam magis. Nam cum

cum fidei res pro concione tractentur, satis ferè norunt homi-
nes vera dici: neque tam docendi, quam permouendi sunt, vt
quæ ipsi quoque iam cognouere, atque etiam volunt, sed lan-
guide; ea efficaciter velint, agantque. Atqui quanto magis
populum opinio sanctitatis, quam scientiæ moueat, per sese
liquet, & apparet ex concursibus, quos ad idiotas, planèque
infantes, nomine sanctitatis eorum vulgato, fieri videmus, qui-
bus illa ipsa humanarum ignoratio doctrinarum, augere autho-
ritatem, ac fidem videtur, quod scilicet quicquid loquuntur,
traditum ijs diuinitus creditur; & cum veneratione suscipi-
tur. Hæc ita cum sint, eo debet Concionator vires intendere
quod summa cum humilitate potest efficere si serio virtutem,
& Dei gloriam amet vt nullum famæ suæ offendiculum ponat.
Propterea Christus priuatim Doctores Ecclesiæ instruens dixit,
Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera ve-
stra bona, & glorificent Patrem vestrum: Non autem tum glo-
rificant homines Patrem celestem, cum in Concionatore solam
doctrinæ lucem vident, sed vbi eam animaduertunt bonis ope-
ribus, & vitæ sanctitate splendescere: cum contra: Cuius vita
despicitur, nihil aliud restat, nisi vt eius doctrina contemna-
tur. D. Prosper. Non potest dicere (ait) Sacerdos contempto-
ribus admonitionis suæ, futurum cogitare iudicium, quod ip-
se fortè non cogitat, amatoribus sæculi, nolite diligere mundum,
si eum mundi amor delectat, Ambitiosis, ambitioni finem im-
ponite, si eum ambitio ruïnosa præcipitat, & quicquid boni nõ
facit, aut mali committit nec iubebit fieri, nec vetabit, quia
necessariam docendi auctoritatem contrarietate suæ actionis
aut amittit, aut minuit.] Chrysost. Neque tam considerantur
ea, quæ à nobis dicuntur, quam quæ à nobis aguntur. Et vt
scias rem ita se habere, licet infinities tantum philosophemur
verbis, & de patientia differamus: & cum tempus fuerit, eam
operibus non demonstremus, non tantum proderunt verba,
quantum nocebunt opera.] Sed intueamur magis ipsam Præ-
dicatorum formam; Quæcunque sunt vera, ait Paulus, quæ-
cunque pudica, quæcunque sancta, quæcunque amabilia, quæ-
cunque bonæ famæ, si qua virtus, si qua laus Dei, hæc cogita-
te, quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me,
hæc agite. Vtinam tales simus, vt quæ populi à nobis audiunt,
eadem intueantur in nobis: vt cum eodem Paulo dicere pos-
simus; Deo autem gratias, qui semper triumphat, nos in Chri-
sto, & odorem notitiæ suæ manifestat per nos in omni loco.

H 3 Itaque

Matth. 5.

De vi. Cōt.
1.1. c.15.

Hom. 8. in
Gen. 1. c.1.

Phil. 4.

2. Cor. 21.

1. Tim. 4. Itaque sibi dictum putet Concionator, quod Timotheo dicitur; exemplum esto fidelium; & quod Tito; In omnibus temetipsum præbe exemplum bonorum operum; in doctrina, verbum sanum, irreprehensibile: ut is qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens dicere de nobis. Quod omnibus Clericis præcipit
- Sess. 22. c. 1. de refor. Concil. Trid. sibi maxime conuenire credat Euangelicus Doctor; Nihil aut, esse quod alios magis ad pietatem & Dei cultum, assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicauerunt, cum enim à rebus seculi in altiore sublati locum conspiciuntur, in eos tamquam speculi reliqui oculos conijciunt, ex eisque sumunt quod imitantur. Quapropter sic decet Clericos ad sortem Domini vocatos, vitam moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, alijsque omnibus rebus nihil nisi graue, moderatum, ac religione plenum præferant. Igitur omni cura inuigilandum est eis, qui se profitetur morum magistrum, ut domi, forisque, inter domesticos, & externos, cunctæ eius actiones, ac verba, sanctitatem, & bonum nomen redolcant. Illa enim ipsa professio facit, ut plus quiddam ab eo, quam à cæteris expectetur, quod si non præstat, tum homines propter rei deformitatem, quasi decepti indignantur. Ac frustra in Concione loquitur, destruens exemplo, quod verbis edificat. Sic exponit B. Greg. id quod habetur 3. Reg. 3. de muliere quæ filium, quem lactabat vigilans, dormiens interemit, quia Magistri vigilantes quidem scientia, sed vita dormientes, auditores suos, quos per vigilias prædicationis mœtrunt, dum quod dicunt, facere negligunt, per somnum temporis occidunt, & negligendo opprimunt, quos alere verbis lacte videbantur. Et alibi egregie docet, hos Prædicatores contra se ipsos, ferre sententiam; Viri inquit, arrogantes, & docti cum recte non viuunt, & tamen recta dicere doctrinâ impulsione compelluntur, ipsi damnationis suæ aliquo modo præcones fiunt, quia dum ea quæ agere respuunt, prædicantes insinuant; suis se vocibus damnatos clamant. Et interpretatur in eos illud Psalmi Conuersi sunt in arcum prauum; Arcus quippe peruersus (ait) ipsam à quo intenditur, percutit, in dictis autem suis arrogantium lingua arcui peruerso sunt similes, quia dum contra elationem verba faciunt, in suis authoritatibus sagittas figunt. Eadem Chrysost. docet multi sacerdotes & pauci sacerdotes, multi nomine, pauci opere. Videte ergo quomodo sedeat super cathedram, quia cathedra non facit sacer-

Exemplum
lum Prædica-
toris obest.
l. 21. Mor.
cap. 8.

l. 27. Mor.
cap. 27.

Dist. 4. cap.
multi.

faciendū, sed sacerdos cathedram: Non locus sanctificat hominem, sed homo locum, qui bene sederit super cathedram, honorem accipit ab illa, qui male sederit, iniuriam facit cathedra: Ideoque malus sacerdos de sacerdotio suo crimen acquirit non dignitatem; in iudicio enim sedens, si quidem bene vixeris, & bene docueris omnium Iudex; si autem bene docueris, & male vixeris, tu solus condemnator eris. ¶ & rursus idem: Qui docet, verborum suorum sit ipse exemplum: ut magis opere doceat quam sermone. Et paucis interpositis dignam Chrysostomo profert sententiam; Si in Terra est animus tuus, ut quid de cælo loqueris? Si autem de cælo loqueris, in cælo confiste: ut possis cum Paulo dicere, Nostra conuersatio in cælis est. ¶ Et concludit, Aut ubi stas inde loqueris, aut unde loqueris ibi sta. ¶

Nimia familiaritates & crebra visitationes vitandæ.

Cap. X V I.

Hæc, ut Concionator facilius obseruet, imprimis multæ conuersationis amicus ne sit; quamuis enim eius spiritus non debeat esse supra modum solitudini addictus; & silentio; tamen multo minus debet esse consuetudini secularium deditus; Vbi non agatur de conscientia, vel de spirituali animæ profectu, sese paucis expediat, ut solebat ex nostra societate Pater Hieron. Ottellus, qui concionando in animarum salute multos annos cum magno fructu, & egregiè laborauit, adiiciens illud prouerbum, Amici fures temporis. Quo pertinere videtur Apostoli præceptum, In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt, tempus redimentes. Iuvat hic Senecam audire, Quid tibi vitandum præcipue existimem queris? turbamur. Nondum illi te tuto commiseris: ego certè confiteor imbecillitatem meam. Nunquā mores quos extuli refero. ¶ Et mox; Inimica est multorum conuersatio. Nemo non aliquod vitium nobis aut commendat, aut imprimit, aut nescientibus allinit. ¶ Ipse etiam Plato in Timæo iubet Sacerdotes separatos ab omni turba vitam agere debere. Sancti autem religionis Christianæ Doctores, multum grauitatis in Sacerdotis, & præsertim Concionatoris vita requirunt. Vitanda est igitur multa hominum consuetudo, ac frequens, non modò quia teritur frustra tempus, sed etiam quia inter huiusmodi colloquia facile euanesceat spiritus ac deuotio. Quin illi ipsi qui nostro vsu

In 5. cap. Matth.

Epist. 7.

Nimia familiaritas sibi & alijs nocet.

H 4 dele-